

25. 8. 2021

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Novela ustanovení § 158 odst. 6 trestního řádu z pohledu praxe policejního orgánu

Dnem 1. ledna 2022 nabyde účinnosti zákon č. [220/2021](#) Sb. ze dne 25. května 2021, kterým se mění zákon č. [141/1961](#) Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. [40/2009](#) Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. [257/2000](#) Sb., o Probační a mediační službě a o změně zákona č. [2/1969](#) Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů, zákona č. [65/1965](#) Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů a zákona č. [359/1999](#) Sb., o sociálně-právní ochraně dětí (zákon o Probační a mediační službě), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

Výjimkou jsou dle čl. XV. bodu 1 písmene a) a b) ustanovení čl. I bodu 10, čl. III bodů 2 až 4 a 47 až 50, čl. V bodů 1 a 2, čl. VII bodů 2 a 4 až 6 a čl. XIV, která nabyla účinnosti dnem 1. července 2021, a ustanovení čl. I bodů 15, 20, 21, 27, 40, 46, 47 a 53, čl. III bodů 20, 40, 41, 43 a 44 a čl. VIII bodů 8, 9 a 15, která nabývají účinnosti dnem 1. července 2023. Primárním cílem novely trestních předpisů je maximálně zefektivnit ukládání a výkon alternativních trestů zejména eliminací administrativní zátěže. Novela v reakci na poznatky z praxe přináší i další procesní úpravy, které se netýkají vykonávacího řízení

Tento článek se ve stručnosti pozastavuje nad novelou ustanovení § 158 odst. 6 zákona č. [141/1961](#) Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád) (dále jen „trestní řád“), kdy se za větu první dotčeného odstavce nově vkládá věta: *„Je-li úřední záznam podepsán osobou podávající vysvětlení, bude jí na žádost poskytnuta jeho kopie.“* Nenápadný nicméně opodstatněný pozměňovací návrh číslo 67521 přednesl poslanec Pavel Blažek dne 4. prosince 2020 na 72. schůzi Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky během druhého čtení. Argumenty pro novelizaci zněly jasně: praxe doposud nebyla co do poskytování kopie úředního záznamu o podaném vysvětlení osobě, která podala v trestním řízení do úředního záznamu vysvětlení podle § 158 odst. 3 písm. a), odst. 6 trestního řádu a tento úřední záznam podepsala, jednotná.^[1] Z důvodu dosud chybějící právní úpravy vznikala konkrétně v praxi policejního orgánu často kolize mezi zájmem na zachování určité míry utajení provedeného úkonu (zvláště z důvodu potencionální existence maření, ohrožení nebo ztížení provádění úkonu trestního řízení) a požadavkem osoby podávající vysvětlení na kopii podaného vysvětlení. Osoby podávající vysvětlení většinou automaticky předpokládaly, že mají nárok na kopii záznamu, do kterého poskytují orgánům činným v trestním řízení informace a který stvrzují svým podpisem. Policejní orgán se na druhou stranu musel uchýlovat k nestandardizovaným zdůvodněním, proč kopii odmítá poskytnout. Novela ustanovení § 158 odst. 6 trestního řádu tak stanoví jasně vymezené mantinely, kdy je orgán činný v trestním řízení (povětšinou právě policejní orgán) povinen kopii podaného vysvětlení poskytnout. Ve věci je dále nutno konstatovat, že poskytnutí vyžádané kopie, zejména pokud je požadavek uplatněn po provedeném úkonu, nepřináší orgánům činným v trestním řízení významnou technickou, administrativní ani časovou zátěž.

Jak již bylo zmíněno, fundamentální přínos vládní novely lze jednoznačně spatřovat v explicitním vyjádření nároku osoby podávající vysvětlení na kopii úředního záznamu o podaném vysvětlení. Implementováno bylo oprávnění osoby podávající vysvětlení, nikoli povinnost orgánů činných v trestním řízení konat *ex officio*. Pro objektivnost posouzení předmětné novely však nelze opominout věcnou argumentaci policejního orgánu k možnému ohrožení prověřování, popř. vyšetřování trestné

činnosti. Přestože lze úřední záznam o podaném vysvětlení pořizovat i po zahájení trestního stíhání, ve většině případů policejní orgán úředním záznamem o podaném vysvětlení dokumentuje skutečnosti významné pro trestní řízení v první fázi přípravného řízení. Úřední záznam o podaném vysvětlení je tak významným podnětem, aby byl určitý důkaz proveden, například výslechem svědka. Zejména při prověřování závažné, sofistickované trestné činnosti vyvstává potřeba provádět prověřování trestné činnosti v odpovídající intenzitě utajení. Nejzákladnějším požadavkem je zamezit prověřované osobě (zde myšleno osoba odlišná od osoby podávající vysvětlení) získávat informace o prováděném prověřování a zamezit tak neoprávněným jednáním směřujících k možné eliminaci důkazů. Informace obsažené v podaném vysvětlení mohou být v prověřované věci klíčové a proto obava policejního orgánu s jejich seznámením ze strany dalších osob je zcela oprávněná. V případě poskytnutí kopie záznamu nechtěně roste riziko, že dojde k jeho úmyslnému poskytnutí další osobě, ztrátě nebo odcizení.

Rovněž lze prognostikovat, že novela ustanovení § 158 odst. 6 trestního řádu přinese i aplikační problémy v případě podání vysvětlení ve smyslu ustanovení § 55 odst. 2 trestního řádu. Pokud policejní orgán na základě objektivních skutečností provede opatření k utajení totožnosti osoby, tato pak podepisuje protokol pod smyšleným jménem a příjmením. V případě uplatnění nároku této osoby na kopii záznamu se tak nejen zvyšuje riziko prozrazení významných skutečností v daném prověřování, ale výrazně stoupá i riziko prozrazení pravé identity utajené osoby.

Přes veškeré výše zmíněné argumentace policejního orgánu zákonodárce přikročil k posílení standardu práv osoby podávající vysvětlení. Tímto krokem tak byla ukončena mimo jiné vleklá disputace ve věci nároku osoby podávající vysvětlení na kopii mezi orgány činnými v trestním řízení (v tomto případě zastoupení Nejvyšším státním zastupitelstvím) a Uníí obhájců, která v minulosti několikrát vytýkala nespravedlivost procesu.^[2]

Mgr. et Mgr. Martina Slámová,
vrchní komisař a VŠ pedagog

Mgr. Milan Kocík, MBA,
komisař a VŠ pedagog

[1] BLAŽEK, Pavel. Písemné pozměňovací návrhy [online]. © 2020, Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. [cit. 30. 7. 2021]. Dostupné >>> [zde](#).

[2] Např. VÁLOVÁ, Irena. Unie obhájců: Neexistuje zákaz vydat kopii záznamu o podání vysvětlení, lze ho i nahrát [online]. [cit. 2021-07-30]. Dostupné >>> [zde](#).

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Konec „severních ateliérů“? Nový stavební zákon otevírá dveře k rekolaudaci ubytovacích jednotek na plnohodnotné byty](#)
- [Oceňování nemovitosti a přiměřená náhrada při zrušení spoluvlastnictví](#)

- [Byznys a paragrafy, díl 33.: Prevence střetu zájmů \(jednatel × společnost\)](#)
- [Plán kontrol inspekce práce pro rok 2026](#)
- [Úročení jistoty \(kauce\), kterou skládá podnájemce nájemci - II. díl](#)
- [„Superdávka“ - proč dochází k posunu nároku a kdy bude vyplacena?](#)
- [Když obecní pozemky již nemusí být obecní - institut mimořádného vydržení v obecním právu](#)
- [Jak se vyhnout zákazu a postihu dohod o určování cen pro další prodej?](#)
- [Střet zájmů členů volených orgánů obchodních korporací: pravidla, proces a následky](#)
- [Dvě kiwi denně: EU schválila první zdravotní tvrzení pro čerstvé ovoce](#)
- [10 otázek pro ... Roberta Matase](#)